

Klein: Den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 2den Valgkreds (Fischer) udtalte, at jeg skulde have anstrengt mig meget for at finde stærke Udtryk imod den foreslaaede § 35. Jeg vil haabe, at han troer mig, naar jeg forstikker ham om, at det ikke har kostet mig nogenstomhelst Anstrengelse at finde de Udtryk, jeg brugte; det forekommer mig, at de laae overmaade nær for Haanden, og jeg kan heller ikke tage Noget tilbage af Alt, hvad jeg har sagt. Den rette Forstaaelse af de Ord, jeg brugte, gav jeg selv, da jeg fremsførte dem, saa det kan ikke være tvivlsomt, hvad min Mening har været. Naar jeg sagde, at man ved dette Forslag stillede de Embedsmænd, om hvilke der her er Tale, retløse, saa er han uberettiget til at fremsføre imod mig, at det ikke kan have været min Mening at ville sige, at de vare det i alle mulige Henseender; jeg tilføiede nemlig selv, i hvilken Forstand jeg kaldte dem retløse, idet jeg bemærkede, at det var, forsaavidt de ikke kunde søge deres Ret med Hensyn til Gage og Lønninger osv. hos Domstolene. Naar det forøvrigt, ikke blot af den nævnte ærede Rigsdagsmand, men ogsaa af den ærede Ordfører, blev sagt, at det var meget stærke Udtryk, Udtryk, „der klinge stærkt, men som vistnok ikke kunne opretholdes ved en nærmere Betragtning“, saa skal jeg ikke gaae videre ind herpaa end blot at henstille, og her navnlig til den ærede Ordfører, hvad han vilde sige, hvis der i en eller anden Lov blev optaget en Bestemmelse, der sagde, at i Kontraktforhold imellem Thyende og Huusbond skal den Regel gjælde, at Thyendet ikke kan søge Huusbonden til Udbetaling af den Løn osv., som Thyendet maatte formene at have tilgode ifølge den indgaaede Kontrakt. Jeg er overbevist om, at hvis en saadan Bestemmelse fandtes, vilde den ærede Ordfører ikke finde, at det var for stærke Udtryk, naar man sagde, at man ved en saadan Lovbestemmelse havde stillet Thyendet retløst i dette Forhold; og jeg skal gjentage, at jeg ikke seer, at der i Virkeligheden er nogen Forskjel mellem dette Forhold og det Forhold, som her omtales. Ligeledes er det med fuld Føie, naar det siges, at man ikke vil indrømme de Embedsmænd, hvorom her er Tale, almindelig Borgerrret; thi det er en almindelig Bor-

gerret at kunne søge Domstolenes Værn for de Rettigheder, som man troer, man tilkommer ifølge de Retsforhold, hvori man er indtraadt; det er almindelig Borgerrret, at en Mand, der har indgaaet Kontrakt med en Anden, kan søge Beskyttelse hos Domstolene, naar han troer, at Medkontrahenten har krænkset hans Ret, og det kan ikke ophøre at være en Borgerrret, fordi de Borgere, hvorom her er Spørgsmaal, foruden at være Borgere tillige ere Embedsmænd; thi de ophøre dog derved ikke at være Borgere. Men jeg vender tilbage til den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 2den Valgkreds (Fischer). Han meente, som sagt, at jeg havde anstrengt mig, og jeg gjentager, at dette ingenlunde er Tilfældet. Derimod kan jeg ikke nægte, at det forekom mig, at han gjorde særdeles store Anstrengelser for at vise, hvorledes der her skulde være Anvendelse for et af disse store Spørgsmaal om Forholdet efter Grundlovens § 52, om Forholdet mellem Bevillingsmagten og Domstolene o. s. v. Han undrede sig over, at intet af de Medlemmer, der havde talt imod § 35, havde berørt, i hvilket Forhold den paagjældende Grundlovsbestemmelse vilde komme til at staae til denne Sag, og han søgte igjennem en længere Udvikling at paavise, hvilke Resultater denne Bestemmelse maa føre til. Jeg skal tillade mig at bemærke, at det forekommer mig, at denne hele Udvikling fra hans Side virkelig var — han tager mig det ikke ilde op — noget kunstlet. Jeg maa idetmindste for mit Vedkommende erklære, at jeg ikke har formaaet at see, hvorledes hele dette Spørgsmaal om den paagjældende Bestemmelse i Grundloven i mindste Maade har Noget at bestille med det Spørgsmaal, hvorom der her er Tale, og jeg troer, at jeg ganske kortelig skal kunne paavise dette. Jeg vil gaae ud fra — uden at jeg derfor just vil indrømme det — at han har Ret i hele den Betragtning, han gjorde gjældende, at ingensomhelst Udgift kan finde Sted, undtagen at den er bevilget paa Finantsloven, ligegyldigt om det er en Udgift, der er foranlediget ved en særlig Lov o. s. v. eller ikke; men om man end vil gaae ud fra, at han har Ret deri, saa forstaaer jeg slet ikke, hvorledes Sagen kan stille sig paa en forskjellig Maade,